

Fonaments de la vida independent

1

EVOLUCIÓ EN LA CONCEPCIÓ DE LA DISCAPACITAT

Canvi de paradigma

1
MODEL DE PRESCINDÈNCIA

EVOLUCIÓ MODELS DE LA DISCAPACITAT

Antigament les persones amb discapacitat es pensava que no aportaven res a la societat, estaven vistes com una càrrega. Model dividit en:

1 **Submodel EUGENÈSIC:** basat en motius **religiosos i polítics**. Sovint associat a un pecat comès per la família. Eliminaven als/les nens/es amb discapacitat. **Eugenèsia** = millora raça humana eliminant a las defectuoses.

2 **Submodel DE MARGINACIÓ:** les persones amb discapacitat formen part dels grups de pobres i marginats → **exclusió**. **Gran influència religiosa**.

● Concepció en termes de "**malaltia**" i discapacitat = **causes científiques**.

● En el model mèdic les persones amb discapacitat sí que poden aportar, **NOMÉS** si es **rehabiliten (curen)** per ser "normals". Són objectes passius tractats per "experts" que no tenen en compte què vol la persona.

2
MODEL MÈDIC-REHABILITADOR

CONSEQÜÈNCIES D'AQUEST MODEL

- Creació d'**espais sobreprotectors**, institucions mèdiques o assistencials.
- **Medicalització i institucionalització**
- Discapacitat abordada en Medicina, Psicologia..., amb el focus en les **deficiències**.
- **Subestimació aptituds**
- Tracte social **paternalista i caritatiu**
- Es destaca el **negatiu** de la persona (les seves "deficiències") obviant la influència de l'entorn en l'aparició de situacions de discapacitat.

3
MODEL SOCIAL I MOVIMENT DE VIDA INDEPENDENT

● Proposa que les causes de la discapacitat són provocades per la **societat**.

● Les persones amb discapacitat aporten només quan socialment hi ha **inclusió i acceptació** de la diferència.

● Sorgeix del **rebuig** dels **anteriors models**.

● Aposten per la **desmedicalització i desinstitucionalització**.

● Lema "**Res sobre nosaltres sense nosaltres**".

● De la normalització de les persones a la **normalització de la societat**.

● Les causes de la discapacitat no són individuals sinó **socials**.

ORÍGENS DEL CONCEPTE DE VIDA INDEPENDENT

Es proposa que les persones amb discapacitat han de tenir els mateixos **drets** i control sobre les seves vides que les persones sense discapacitat. Segons aquest paradigma, la "deficiència" està en la societat i les seves **barreres (socials i actitudinals)**, NO en la persona.

No veuen la persona com malalta o que necessiti ser reparada.

Les decisions han de ser preses per la **persona, no pel professional**.

Suposa el pas de veure la discapacitat com quelcom tràgic, objecte de caritat, a fomentar l'**empoderament** i l'**autodirecció**.

FORO DE VIDA INDEPENDIENTE (FVI)

El FVI està compost per dones i homes amb i sense diversitat funcional de qualsevol tipus que volien reflexionar, debatre i lluitar pels seus drets.

El FVI va tenir importància en la «Llei de promoció de l'autonomia i atenció a les persones en situació de dependència» que partia d'un enfoc rehabilitador i que va incorporar conceptes bàsics per la Vida Independent com la **igualtat d'oportunitats**, la **no discriminació**, la **figura de l'Assistent Personal** i el **pagament directe**.

Model de la diversitat

● Parteix d'una visió basada en els **Drets Humans**.

● Indagació **bioètica** com eina fonamental per aconseguir la plena dignitat de les persones amb discapacitat.

● **Evolució model social**

● Nous principis bàsics: **dignitat humana i diversitat de persones**.

● Pretén la **superació** de la dicotomia **capacitat/discapacitat**.

FILOSOFIA VIDA INDEPENDENT

● Les persones amb discapacitat tenen els **mateixos drets civils, opcions i control sobre les seves vides** que les altres persones.

● Tota vida humana té **valor**

● Tots/es, qualsevol que sigui la seva diversitat, poden fer **eleccions**.

● Les persones amb discapacitat existeixen per la **resposta de la societat davant les diversitats físiques, intel·lectuals i sensorials**.

● Tenen **dret a la plena participació en la societat**.

● "**Vida independent**" s'associa al concepte de **diversitat funcional**.

2
CONCEPTUALITZACIÓ I MODEL

La filosofia de vida independent proposa...

- Possibilitat de les persones amb discapacitat de **decidir sobre la seva pròpia vida i participar activament en la comunitat**, en el context de la **igualtat d'oportunitats i no discriminació**.

El moviment de Vida Independent proposa que:

- Les persones amb discapacitat són ciutadans i titulars de dret.
- Aquesta filosofia no és només un concepte sinó que es basa en un moviment social de reivindicacions per assolir el **reconeixement de drets i millorar les condicions de vida** de les persones amb discapacitat.

Vida independent és...

- Segons aquesta filosofia s'inclouen els serveis d'**Assistència Personal**, que faciliten a les persones amb discapacitat, els suports necessaris, en la seva pròpia comunitat, en comptes d'institucions que anul·len els desitjos i projecte de vida.
- Poder viure com tots els altres, tenint capacitat de **decisió** sobre la **pròpia vida** i les activitats que es volen fer.
- **Determinació pròpia** i el dret a fer una acció determinada
- Llibertat de fracassar i aprendre'n d'això

4 postulats FVI

- 1 **CONTROL PER PART DE LA PERSONA:** els llocs de decisió, en la seva majoria han d'ocupar-se per persones amb discapacitat.
- 2 **DESENVOLUPAMENT DE RELACIONS EN CLAU D'IGUALTAT:** partint de que les persones amb experiències similars desenvoluparan empatia cap a altres amb igual condició.
- 3 **AJUDA PROPIA I INTERCESSIÓ:** que les persones amb discapacitat puguin desenvolupar habilitats per assolir els seus objectius.
- 4 **ACCESIBILITAT UNIVERSAL:** de tots els serveis, programes i accés a la comunitat.

La Declaració Universal dels Drets Humans proposa que «Tots els éssers humans naixem lliures i iguals en dignitat i drets i, dotats com estan de raó i consciència han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres».

DRETS HUMANS I CIVILS, IGUALTAT D'OPORTUNITATS I NO DISCRIMINACIÓ

Des d'aquesta perspectiva, tothom té dret a la igualtat plena i efectiva dels seus drets bàsics.

Per aconseguir-ho, la societat ha de donar els recursos necessaris per aconseguir aquesta igualtat, i acabar amb la discriminació.

La Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat de la ONU «*Qualsevol distinció, exclusió o restricció per motius de discapacitat que tingui el propòsit o l'efecte d'obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, el gaudi o l'exercici, en igualtat de condicions, de tots els drets humans i llibertats fonamentals els àmbits polític, econòmic, social, cultural, civil o d'altres tipus*».

Ser inclòs en la comunitat

- Tenir accés a tots els serveis que s'ofereixen en la societat (p.e, habitatge, transport, educació, treball, etc.,).
- També s'inclouen esdeveniments de la vida política i cultural de la comunitat (p.e, esdeveniments esportius, reunions públiques, etc.,).

Des de la FVI es distingeix entre

- 1 **AUTONOMIA:** capacitat de fer coses **sense suport extern**.
- 2 **AUTODETERMINACIÓ:** capacitat de **prendre decisions**.
- 3 **DRETS HUMANS I CIVILS**
- 4 **AUTOAJUDA:** suport entre **iguals**.
- 5 **EMPODERAMENT:** possibilitat d'exercir **poder, responsabilitat sobre la pròpia vida i accions, dret a assumir riscos i viure en la comunitat**.

La importància d'exercir el control sobre la pròpia vida i assumir riscos i responsabilitats...

AUTONOMIA PERSONAL: capacitat d'**autogovern, prendre decisions i desenvolupar Activitats Bàsiques de la Vida Diària**.

La discriminació en la discapacitat segueix estant present, és per això que neix la lluita per aconseguir els drets de les persones amb discapacitat.

AUTODETERMINACIÓ

Actuar com **agent causal** de les pròpies **decisions, escollir** i determinar els **propis objectius**.

Capacitat d'una persona de decidir per sí mateixa en **TOTS** els àmbits (treball, relacions socials, sexe, etc.,).

Aspectes claus Moviment de Vida Independent

Les persones amb discapacitat són **subjectes de dret**. Són expertes sobre les seves pròpies **necessitats** i preferències. "*Res sobre nosaltres, sense nosaltres*". **Presca de decisions** com **base** de la **Vida Independent**.